

המהלך הבא של שמיר

יצחק שמיר ומקורביו כבר מתכננים את המשך המילחמה בעיקבות הקרב האחרון במרכז-הליכוד. חולשתו המרכזית של מחנה שמיר היא כהונתו של אריאל שרון כיו"ר מרכז-הליכוד. לכן מתכננים שמיר ואנשיו לנטרל את המרכז הימני ואת העומד בראשו — שרון, על ידי הקמת גוף חדש — תהלה — שאליו יועברו חלק מסמכויות המרכז. התנהלה אמורה לכלול כחמישים מ-2600 חברי-המרכז, והמועמד לעמוד בראשה הוא השר משה ארינס. למעשה גוף כזה היה קיים כעבר כחורת ובליכוד, אלא שבשנים האחרונות הוא היה משותק. זהו רק צעד אחד ממכלול צעדים מתוכננים של שמיר ונסיכיו, שמטרתם הפיכת הליכוד מתנועה פופוליסטית לתנועה אליטיסטית.

540

ביום השני, ה-10 ביולי, מסר דובר צה"ל על 421 הרוגים פלסטיניים בשטחים הכבושים. מיספר זה כולל הרוגים מירי חיילי צה"ל בלבד. לפי ספירת, "העולם הזה" עומד מיספר ההרוגים על 540. לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 667 הרוגים, לפי הפירוט הבא:

- 470 הרוגים מירי חיילי צה"ל ומתנחלים.
- 77 הרוגים כתוצאה משאיפת גז.
- 48 הרוגים ממכות ומתחשמתות.
- 72 הרוגים מסיבות אחרות.

מי הפסיד, מי הרוויח?

מהו מאזן-הכוחות לאחר הקרב האחרון בליכוד? יצחק שמיר — טעותו המרכזית של שמיר היתה העיתוי שבו הגיע לפשרה עם יריביו. אם היה מגיע לפשרה רומה כמה ימים לפני ישיבת-המרכז, לא היה נוצר הרשם התיקשורתי, כאילו קרא שמיר כתבי-עיתון, שנאלץ לקבלו ברגע האחרון בלחץ האירוע. שמיר הבין שפיצוץ הישיבה, כמו גם הצבעות, לפי נוהל שהשר שרון שולט עליו, יביאו לו נזק חמור יותר. משה ארינס — הפסיד. במשך כל המשבר וגם במהלך השגת הפשרה לא היה לו תפקיד מרכזי. הוא נראה תיוור לעומת שלושת השרים מתנגדי התוכנית, המתמודדים עימו על ההגנה. דויד לוי — המנצח הגדול של המשבר. ממצב שבו הספידו אותו, עשה לוי "קאמבק" מרשים. לוי פעל במשבר בצורה חכמה ולא תקף אישית את שמיר, כמו שרון ומודעי. לכן הוא הפך לכוח מרכזי בתהליך השגת הפשרה. לוי יצא מהמשבר ככוח מאחד בליכוד, המקובל על כל המתנות וכמי שיש לו עדיין כוח רב במרכז. אריאל שרון — שרון אומנם הוכיח שימוש חכם בתפקידו כיו"ר המרכז. הוא גם נתפס, ובצדק, כמי שהוביל את המהלך האופוזיציוני הזה, שזכה בהישגים לא-מבוטלים. עם זאת שרון, בניגוד ללוי, שרף את עצמו במחנה שמיר-ארינס, ונתפס שם כיו"ר המרכז. למעשה תפס לוי את מקומו הטקטי של שרון ככוח לשון-האמונים במאבק המתנות בתנועה. יצחק מודעי — הרוויח והפסיד. מצד אחד הצליח ליצור לעצמו דימוי ניצי, מה שיקל עליו בעתיד את ההשתלבות בליכוד המאוחד. מצד שני השניא את עצמו כמתנה שמיר-ארינס. הנסיכים — המפסידים הגדולים. יומת-השלום, שהיו שותפים מרכזיים בגיבוש, נפגעה. הציר ליכוד-מערך בסכנת פירוק, ושמיר לא התפתה לצאת לקרב מכריע מול שרון-לוי מודעי כרצונו. דן מרידור ואהוד אולמרט הואשמו על ידי חברי המרכז כשמאלניים.

יצחק מודעי — הרוויח והפסיד. מצד אחד הצליח ליצור לעצמו דימוי ניצי, מה שיקל עליו בעתיד את ההשתלבות בליכוד המאוחד. מצד שני השניא את עצמו כמתנה שמיר-ארינס. הנסיכים — המפסידים הגדולים. יומת-השלום, שהיו שותפים מרכזיים בגיבוש, נפגעה. הציר ליכוד-מערך בסכנת פירוק, ושמיר לא התפתה לצאת לקרב מכריע מול שרון-לוי מודעי כרצונו. דן מרידור ואהוד אולמרט הואשמו על ידי חברי המרכז כשמאלניים.

לשבות או לשתוק?

בסוף חודש יולי אמורה להיפתח בתוניס הוועידה הכללית של אירגון הפת"ח. לקראת מועד זה מתקיימים דיונים בקרב תושבי השטחים הכבושים אך לציון אירוע זה ברמה, שבביתות או כהפגנות סוצריות.

שגב תובע 134 מיליון

עורך-הדף יוסי שגב הגיש לבית-המשפט המחוזי בירושלים תביעה על סכום של 134 מיליון שקלים. התביעה, בשם בנק צפון-אמריקה, הוגשה נגד 27 נתבעים. ביניהם ניסים גאון, יואל הרצוג (בנו של נשיא המדינה) ורבים אחרים. טרם הוגשו כתבי-ההגנה.

אומרים שהוא הימר על הצד המפסיד

דפנה ברק ריאיינה את דויד מגן

שמיר

הבטיח לי...

התארגנויות כוחניות! — זיהו אותי... כן, אם היתה התפלגות לפי מחנות, זיהו אותי עם מחנהו של שרון.

● זה כלל הזדהות אידיאולוגית? לתנועת הליכוד כולה יש איזה מכנה משותף אידיאולוגי. טוב, נכון שמתגלים לפעמים חילוקי-דיעות, נכון.

● איך מגיב שרון על הצהרות העצמאות שהחזרונות שלך? לא שמעתי שום תגובה... זה לא מנע את המשך הקשרים הידידותיים בינינו, אבל אלה לא פגעו גם ביחסי הידידותיים עם אישים אחרים בתנועה. לא שמעתי מילה, רמז! משרון או מכיוונו. אני בטוח שרכים מחברי המרכז, הנוכחים את השראומה של הבחירות לשביעיות, קיבלו את הכרזותי די בסיבועיות.

● איזו טראומה קרתה בשביר עיזת?

אנשים ניגשו לקלפי, כשהם נטולי כל שיקול עצמאי, קיבלו תכתיבים על פי מחנות.

● אני שומעת בדברייך גם טראומה אישית.

בוודאי! אני זוכר שראיתי חברים שלי, ניגשים לקלפיות, מתנצלים, כן, אפילו מס' תכלים לי ישר לתוך העיניים. עם כל ההע' רכה והרצון הטוב, נאמר לי שוב ושוב, "איננו יכולים להצביע בעדך, היות וזוהי התמודדות בין מחנות, אתה מבין..."

עם הרבה רועילב ניתן לפרש את דברייך כך: ביולי היה לו נזח להימנות עם מחנהו של שרון ולה' בתרג בשביעיה הראשונה ואילו באוגוסט, חודש אחר, הוא גילה שלא בליכך נזח להיות מזוהה עם המחנה.

אבל מבחינת התוצאה שהשגתי — מקום שישי בשביעיה הראשונה — דווקא הייתי צריך להרגיש קורת-רוח, להיות מרוצה.

● המקום השישי בשביעיה הרא' שונה היה עבור מגן-אישי-מחנה' שרון?

● זוכר את האקט הסומבי הרא' שון שלך כשהתייצבת מאחורי יצי' חק שמיר?

אני חושב שניתן לציין בהקשר הזה את ה-17 במאי, כשמליאת-הכנסת דנה בסוגיית היוזמה המדינית. היה זה שלושה ימים אחרי שהממשלה אישרה יוזמה זאת. נאמתי על העניין הזה בכנסת. אמנם הצבעתי על הסכנות שהיוזמה הזאת טומנת בחובה, אך בסופו של דבר — הצעתי לתמוך בה!

● תמיכה שנחשבה אז כמפ' תיעה.

לא, לא היתה כל הפתעה בצעד שלי. איש מאנשי-הליכוד לא הצביע או נגד היוזמה.

● אבל רבים מאנשי-הליכוד הופ' תעו לשמוע התבטאויות בעד שמיר מפיו של איש שזוהה, כמשך שנים, כ"איש של אריק שרון".

אני לא זוכר שאנשים ממש הופתעו מכך. את עצמי — ודאי לא הפתעתי — לא, לא. אני מתפלל על הנימה הזאת. עוד באוגוסט 1988 הכרזתי פומבית שהמחנות בליכוד חלפו — עברו מהעולם, ושתנועת-הליכוד צריכה לפעול מתוך אחרות-השורות, ולא מתוך מחנות. כך שאם אנשים עלו על מה שקורה באיחור של שנה...

● שנה אחרי זה, המחנות בליכוד עדיין לא חלפו — עברו מהעולם.

אני גורס שאין מחנות. נאמר כך: אם מיהו מנסה לתרגם את הוויכוח על היוזמה כמיכתך כוח של מחנות — הוא טועה. כמהלך ההכנות לישיבת-המרכז השבוע, אני הרגשתי שאני מרכז אך ורק בשם עצמי.

● הבה נהיה מסודרים: עד אוגרו' סט 1988 היית איש מחנה שרון?

גם זה לא מדוייק.

● תעזור לי לדייק.

עד אוגוסט 1988, אי-אפשר בעצם להכ' חיש שמיר פעם, בהתארגנויות — אפילו

הרומאן שלו עם שמיר

שועל ותיק, דויד מגן. הגעתי אליו כאל "האיש שהימר לא נכון". מגן, אמרו רבים, נטש את מחנהו של אריאל שרון, שעיו זוהה במשך שנים, והתקרב לעבר היריב, יצחק שמיר. דווקא בשיא ההתקרבות, עת הצמידו לכך — אולי בטעות — מירסזמים בדבר סיכווי של מגן להתמנות כשר בממשלה, אם וכאשר ייסע סוף-סוף אהוד אולמרט לווינגטון, הסתיימה ישיבת-המרכז בהפגנה כוחנית של שרון ובחיובים מתנצלים של שמיר (לא נכנעתי, לא התקלתי!).

מגן, מצידו, הריס גבה ועוד גבה לנוכח שאלותי. בתחילת השיחה אף הצליח לנטוע בי ספקות ולערען כמה הנחות-יסוד בדבר השתייכותו בתוך הליכוד וזהותו. רק לקראת סוף השיחה תודה בטון נמוך, שאכן הוא זוהה בתחילת דרכו וגם בהמשכה עם "מחנה מסויים", (מחנהו של שרון). אז מה?

חברי-כנסת ממחנות שונים בליכוד אינם רואים את העצמאות החדשה של מגן בעין יפה. הם התבטאו באוזניי במילים חריפות. הכינויים למגן נעים מ, "אופורטוניזם" ועד למילים שהנייר לא יסבלם. גילוייה-האבה החדשים של מגן לשמיר מעורדים הערות סרקסטיות מושחות במיוחד.

מצד שני, יכול להיות שבא לו למגן להשתחרר מחיבוק-הדוב של אבא' אריק. יכול להיות שבא לו לגדול. אז מה? בתנועה הלאומית, מעבר ליוזמה המדינית ונושאים שברזמו של עולם, מתחילה להסתמן גם מתיחות בין מי שרוצים לגדול.